

DECYZJA KOMISJI**z dnia 20 października 2004 r.****w sprawie środków pomocy państwa wprowadzonych przez Niemcy na rzecz spółki Kvaerner Warnow Werft***(notyfikowana jako dokument nr C(2004) 3921)***(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)***(2005/374/WE)*

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając dyrektywę Rady 90/684/EWG z dnia 21 grudnia 1990 r. w sprawie pomocy dla przemysłu stoczniowego⁽¹⁾, zmienionej dyrektywą Rady 92/68/EWG⁽²⁾,wezwawszy zainteresowane strony do przedstawienia uwag, zgodnie z przepisami powyższych dokumentów⁽³⁾, oraz uwzględniwszy te uwagi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) Prasa niemiecka doniosła w dniu 12 czerwca 1999 r., że spółka Kvaerner Warnow Werft GmbH (dalej zwana KWW) udzieliła pożyczki w wysokości około 205 mln EUR⁽⁴⁾ swojej spółce macierzystej Kvaerner a.s.
- (2) W piśmie z dnia 16 czerwca 1999 r. Komisja zażądała od Niemiec szczegółowych informacji w sprawie pochodzenia przekazanych funduszy w celu upewnienia się, że fundusze te nie pochodziły z nadwyżki pomocy restrukturyzacyjnej, wypłaconej spółce w latach 1993–1995 lub z jakichkolwiek innych środków pomocowych. W dniu 22 czerwca 1999 r. w Brukseli odbyło się spotkanie z przedstawicielami Niemiec i KWW mające na celu wyjaśnienie wszelkich wątpliwych kwestii. Komisja zażądała od Niemiec dodatkowych informacji pismami z dnia 23 czerwca, 12 lipca i 8 października 1999 r. Niemcy przedstawiły swoją odpowiedź w pismach z dnia 30 czerwca i 16 września 1999 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 380 z 31.12.1990, str. 27. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 94/73/WE (Dz.U. L 351 z 31.12.1994, str. 10).

⁽²⁾ Dz.U. L 219 z 4.8.1992, str. 54.

⁽³⁾ Dz.U. C 134 z 13.5.2000, str. 5.

⁽⁴⁾ Kwoty w euro mają wartości orientacyjne i są podane w zaokrągleniu. Wyłącznie kwoty w DM stanowią kwoty dokładne.

- (3) Pismem z dnia 29 lutego 2000 r. Komisja poinformowała Niemcy, że podjęła decyzję o wszczęciu procedury, określonej w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, w odniesieniu do tej pomocy.

- (4) Decyzja Komisji o wszczęciu procedury została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* ⁽⁵⁾. Komisja zaprosiła zainteresowane strony do przedstawienia swoich uwag w sprawie pomocy. Niemcy odpowiedziały pismem z dnia 31 marca 2000 r. KWW przesłała swoje uwagi faksem z dnia 6 czerwca 2000 r.

- (5) Komisja otrzymała uwagi od zainteresowanych stron. Przesłała je następnie do Niemiec, dając im szansę na przedstawienie odpowiedzi; uwagi przedstawiono w pismach z dnia 6 lipca i 4 sierpnia 2000 r.

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKA

- (6) W październiku 1992 r. niemiecka spółka Treuhandanstalt („THA”) sprzedała poprzedniczkę spółki KWW, wschodnioniemiecką stocznię Neue Warnow Werft GmbH (dalej zwaną „WW”), norweskiej grupie przemysłowej Kvaerner a.s.
- (7) W dniu 20 lipca 1992 r. Rada zmieniła dyrektywę 92/68/EWG dyrektywę 90/684/EWG (Siódma dyrektywa w sprawie pomocy dla przemysłu stoczniowego) w taki sposób, że wprowadzała odstępstwo od stosowania zasad dotyczących innych stoczni Wspólnoty w odniesieniu do stoczni w Niemczech Wschodnich w celu stworzenia im szansy na przeprowadzenie pilnej i gruntownej restrukturyzacji. W szczególności zaś zwolnienie to umożliwiło stoczniom w Niemczech Wschodnich otrzymanie wysokich kwot pomocy operacyjnej do dnia 31 grudnia 1993 r.
- (8) Przyjmując wspomniane wyżej odstępstwo, Komisja zobowiązała się wobec Rady, że wykorzysta swoje uprawnienia w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, by stocznie w Niemczech Wschodnich otrzymywały wyłącznie taką pomoc, która będzie konieczna do restrukturyzacji.

⁽⁵⁾ Patrz: przypis 3.

- (9) Pismem z dnia 30 października 1992 r. Niemcy poinformowały Komisję o prywatyzacji WW na mocy Umowy o przejęciu. W kolejnych pismach Niemcy dostarczyły dodatkowych informacji wyjaśniających w sprawie Umowy o przejęciu, restrukturyzacji i planowanych środków pomocowych.
- (10) Umowa o przejęciu przewiduje przejęcie spółki KWW i transfer do niej pewnych aktywów i zobowiązań w celu dokonania prywatyzacji stoczni. Koniec okresu restrukturyzacji miał przypadać na koniec 1995 r.

— 42,1 mln EUR [82,4 mln DM] pomocy operacyjnej w formie przejęcia dawnych zobowiązań przez THA,

— 65,2 mln EUR [127,5 mln DM] pomocy inwestycyjnej,

— 13,8 mln EUR [27 mln DM] pomocy likwidacyjnej.

Ogółem decyzja ta zatwierdziła pomoc państwową w wysokości 144,4 mln EUR [282,4 mln DM].

- (11) Zgodnie z pkt. 7 Umowy o przejęciu THA powinna wesprzeć proces prywatyzacji dodatkowymi środkami. Jej wkład został wynegocjowany na podstawie przewidywanego bilansu w dniu 1 października 1992 r. W ramach dofinansowania spółka miała dostarczyć łączny kapitał w wysokości około 53,7 mln EUR [105 mln DM]. Ponadto przewidywany bilans miał obejmować środki specjalne w wysokości 223,2 mln EUR [436,5 mln DM], przeznaczone na sfinansowanie inwestycji wyrównujących, oraz 230,08 mln EUR [450 mln DM], dalej zwane „środkami na pokryciem strat”, przeznaczone na sfinansowanie strat poniesionych przez KWW podczas okresu restrukturyzacyjnego na skutek zmniejszonych mocy produkcyjnych i niskiej konkurencyjności.
- (14) Przed zatwierdzeniem jakichkolwiek dalszych transz Komisja poprosiła Niemcy pismami z dnia 2 kwietnia, 12 lipca i 11 października 1993 r. o dostarczenie informacji w sprawie przewidywanych i faktycznie poniesionych strat z kontraktów na budowę okrętów zrealizowanych w okresie restrukturyzacji, jak również informacji w sprawie planowanych inwestycji. W piśmie z dnia 11 października 1993 r. Komisja poprosiła również Niemcy o wyjaśnienie, dlaczego straty wyliczone dla sześciu pierwszych spośród dwunastu kontraktów na budowę okrętów, na które przewidziano środki na pokrycie strat i pomoc na wyrównanie konkurencji, wyniosły zaledwie 29,4 % całkowitych przewidywanych strat (licząc łącznie z pomocą na wyrównanie konkurencji).

Środki pomocowe

- (12) W celu ułatwienia prywatyzacji i restrukturyzacji stoczni pismem z dnia 27 listopada 1992 r. Niemcy złożyły wniosek o łączne środki pomocowe w kwocie 720,5 mln EUR [1 409,2 mln DM].
- (13) Komisja, uwzględniając zapis o kontroli w dyrektywach 90/684/EWG i 92/68/EWG, jak również fakt, że pomoc operacyjna mogła być zatwierdzona tylko do dnia 31 grudnia 1993 r., podjęła decyzję o zatwierdzeniu środków pomocowych dla stoczni w pięciu transzach. Łączne zatwierdzone kwoty pomocy były mniejsze od tych zawartych we wniosku Niemiec w listopadzie 1992 r. Decyzją w sprawie pierwszej transzy Komisja zatwierdziła przyznanie określonej poniżej pomocy:
- (15) W piśmie z dnia 28 maja 1993 r. Niemcy poinformowały Komisję, że kwota 230,08 mln EUR [450 mln DM], stanowiąca środki na pokrycie strat, jest rezultatem negocjacji pomiędzy sprzedającym i kupującym. Niemcy wskazały, że ryzyko lub korzyści z dodatkowych strat/oszczędności mają być ponoszone przez KWW.
- (16) Władze niemieckie wskazały również, że środki na pokrycie strat w wysokości 230,08 mln EUR [450 mln DM] nie obejmują kwoty 17,7 mln EUR [34,6 mln DM] przeznaczonej na pokrycie strat przyszłych, wynikających ze zgłoszonych kontraktów na statki do przewozu pieniędzy przejętych przez THA w ramach prywatyzacji. Nie obejmuje ono również kwoty pomocy w wysokości 42,1 mln EUR [82,4 mln DM] w formie przejęcia dawnych zobowiązań krótkoterminowych przez THA w ramach prywatyzacji.
- (17) Wraz z pismem z dnia 16 listopada 1993 r. Niemcy przesłały pismo KWW z dnia 29 października 1993 r., wyjaśniające, że środki na pokrycie strat w wysokości około 230,08 mln EUR [450 mln DM] dotyczą kontraktów na budowę nie dwunastu, lecz szesnastu okrętów. Pismo wskazywało, że straty były najwidoczniej większe, niż wynikało to z liczb przedstawionych wcześniej.

N 692/D/91 – o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 3 marca 1993 r. (SG (93) D/4052)

— 23,3 mln EUR [45,5 mln DM] pomocy operacyjnej, w tym 6 mln EUR [11,7 mln DM] na pokrycie części strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r., 3,1 mln EUR [6,1 mln DM] pomocy na wyrównanie konkurencji oraz 14,2 mln EUR [27,75 mln DM] zastrzyku świeżego kapitału własnego,

- (18) Pod koniec 1993 r. Komisja zatwierdziła drugą transzę pomocy:

N 692/J/91 – o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 17 stycznia 1994 r. (SG (94) D/567)

— 315,5 mln EUR [617,1 mln DM] pomocy operacyjnej, z czego 58 mln EUR [113,5 mln DM] wypłacono w gotówce, w tym 34,2 mln EUR [66,9 mln DM] pomocy na wyrównanie konkurencji i 23,8 mln EUR [46,6 mln DM] jako środki na pokrycie części strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r.,

— decyzja wyjaśnia, że pomoc operacyjna w kwocie 315,5 mln EUR [617,1 mln DM] stanowi maksymalną pomoc operacyjną, jaka może być wypłacona stoczni w związku z kontraktami na budowę okrętów podpisanymi do dnia 31 grudnia 1993 r.

- (19) Ostatnie trzy transze zostały zatwierdzone następującą decyzją Komisji:

N 1/95 – o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 20 lutego 1995 r. (SG (95) D/1818)

— 115,3 mln EUR [225,5 mln DM] pomocy inwestycyjnej, z czego 10,2 mln EUR [20 mln DM] stanowiły środki bezgotówkowe,

N 637/95 – o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 18 października 1995 r. (SG (95) D/12821)

— 34,2 mln EUR [66,9 mln DM] pomocy inwestycyjnej,

N 797/95 – o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 11 grudnia 1995 r. (SG (95) D/15969)

— 29,6 mln EUR [58 mln DM] pomocy inwestycyjnej.

- (20) Całkowita kwota pomocy zatwierdzonej na mocy tych decyzji wyniosła około 380,9 mln EUR [745 mln DM] w formie pomocy operacyjnej (z czego 37,3 mln EUR [73 mln DM = 66,9 mln DM + 6,1 mln DM] jako pomoc na wyrównanie konkurencji, 23,8 mln EUR [46,6 mln DM] jako środki na pokrycie części strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r. oraz 42,1 mln EUR [82,4 mln DM] w formie zwolnienia z dawnych zobowiązań krótkoterminowych), 242,8 mln EUR [474,9 mln DM] pomocy inwestycyjnej i 13,8 mln EUR [27 mln DM] pomocy likwidacyjnej. Stanowi to łącznie pomoc w kwocie około 637,5 mln EUR [1 246,9 mln DM].

Sprawdzenie zasadności pomocy

- (21) We wszystkich decyzjach Komisji zatwierdzających kilka transz pomocy przywołuje się fakt, że przy zmianie dyrektywy 90/684/EWG w odniesieniu do wspomnianych wyżej zwolnień Komisja zobowiązała się wobec Rady, że wykorzysta swoje uprawnienia w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, by stocznie w Niemczech Wschodnich otrzymywały wyłącznie taką pomoc, jaka będzie konieczna do ich restrukturyzacji.
- (22) Komisja podkreśliła, że w świetle tego zobowiązania może zatwierdzić przyznanie pomocy wyłącznie wtedy, kiedy jej konieczność zostanie niezbicie wykazana, a warunki określone we wspomnianej wyżej dyrektywie Rady, odnoszące się do pomocy, będą ściśle przestrzegane.
- (23) W każdej z tych decyzji Komisja przypomina Niemcom, że w celu otrzymania dalszych wypłat przewidywanej całkowitej pomocy, na mocy dyrektywy Rady 92/68/EWG, władze niemieckie muszą przedstawić informacje, które:

- a) wykażą w sposób zadowalający dla Komisji dalszą konieczność takiej pomocy;
- b) wykażą w sposób zadowalający dla Komisji, że inwestycje są prowadzone zgodnie ze szczegółowym planem inwestycyjnym przedstawionym Komisji, a ich skutkiem będzie wymagane ograniczenie mocy produkcyjnych;
- c) sporządzone w formie sprawozdań dla Komisji, wykażą w sposób wystarczający, że wyeliminowane zostało wszelkie ryzyko „przecieku” środków pomocowych do innych stoczni („sprawozdania spillover”). Sprawozdania takie miały być przedstawione przez biegłego księgowego. W 1995 r., pod koniec okresu restrukturyzacyjnego, wygasł obowiązek składania sprawozdań do Komisji.

Sprawozdania KWW

- (24) Ostatnie sprawozdanie *spillover* za okres do dnia 31 grudnia 1995 r. zostało przedstawione Komisji pismem z dnia 9 lipca 1996 r. Wyjaśnia ono, że straty z kontraktów stoczniowych poniesione przed dniem 31 stycznia 1995 r. wyniosły około 230,08 mln EUR [450 mln DM] (obliczone bez uwzględnienia otrzymanej pomocy na wyrównanie konkurencji). Według władz niemieckich podczas sporządzania sprawozdania obliczenie końcowych strat nie było możliwe, ponieważ nie dostarczono jeszcze pewnej liczby okrętów, a ryzyko finansowe wynikające z gwarancji ustawowych wciąż nie było określone.

- (25) Dopiero w dniu 18 czerwca 1999 r. Komisja otrzymała, po ponagleniu z dnia 16 czerwca 1999 r., zatwierdzone przez biegłych rewidentów, pełne roczne sprawozdanie finansowe KWW za lata 1992–1997 oraz sprawozdanie orientacyjne za rok 1998. W dniu 30 czerwca 1999 r. Niemcy przesłały Komisji pismo biegłego rewidenta KWW (z dnia 25 kwietnia 1997 r.) dotyczące faktycznego wykorzystania pomocy restrukturyzacyjnej do końca 1996 r. Sprawozdanie to pokazuje, że na dzień 31 grudnia 1995 r. faktyczne straty z odnośnych kontraktów na budowę okrętów, bez odliczenia pomocy na wyrównanie konkurencji, wyniosły około 178 mln EUR [348,095 mln DM]. Dodatkowe straty w kwocie około 23,1 mln EUR [45,121 mln DM] zostały poniesione w 1996 r., tak że całkowite faktyczne straty do dnia 31 grudnia 1996 r. wyniosły 201,05 mln EUR [393,216 mln DM].
- (26) Ponieważ okazało się, że straty faktyczne były niższe niż straty przewidywane (262 mln EUR [512,5 mln DM], wliczając w to pomoc na wyrównanie konkurencji w kwocie 31,9 mln EUR [62,5 mln DM]), Komisja poprosiła Niemcy pismem z dnia 23 czerwca 1999 r. o wyjaśnienie transferu 204,5 mln EUR [400 mln DM] z KWW do jej spółki macierzystej.
- (27) Zgodnie z odpowiedzią z dnia 30 czerwca 1999 r. Niemcy nie odzyskały różnicy kwot od KWW. Niemcy wyjaśniły dalej, że środki na pokrycie strat zostały przyznane i zatwierdzone w formie zryczałtowanej i dlatego też różnica mogła być zatrzymana przez KWW.

Otwarcie procedury

- (28) W swojej decyzji o otwarciu formalnej procedury wyjaśniającej Komisja zwróciła uwagę, że KWW otrzymała 262 mln EUR [512,5 mln DM] pomocy operacyjnej na pokrycie strat (w tym pomoc na wyrównanie konkurencji w kwocie 32 mln EUR [62,5 mln DM]), podczas gdy faktyczne straty wyniosły jedynie 201,05 mln EUR [393,216 mln DM]. Wskazywało to, że KWW otrzymała pomoc operacyjną na pokrycie strat zawyżoną o około 61 mln EUR [119,284 mln DM]. Wydawało się to stać w sprzeczności z przepisami zawartymi w decyzjach Komisji, zgodnie z którymi stocznie w Niemczech Wschodnich miały otrzymać wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji. Komisja zwróciła także uwagę, że we wszystkich swoich decyzjach przyznających pomoc mówi się wyraźnie o wykorzystaniu przez Komisję jej uprawnień w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, by stocznie otrzymywały wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji. W związku z tym, ponieważ zgodnie z decyzjami Komisji zatwierdzającymi pomoc stocznie otrzymują wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji, a sama Komisja zobowiązała się do kontroli zgodności działań z tym przepisem, wyłącznie odszkodowanie za straty faktycznie poniesione może być uznane za zgodne z decyzjami Komisji przyznającymi pomoc.
- (29) Dlatego też Komisja wyraziła wątpliwości, czy pomoc operacyjna w kwocie około 61 mln EUR [119,284 mln DM] była zgodna z zasadami wspólnego rynku.

III. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (30) W dniach 9 i 13 czerwca 2000 r. Komisja otrzymała uwagi od Stowarzyszenia Stoczniovców Duńskich (Foreningen av Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark – Skibsværftsforeningen), a także od Konfederacji Przemysłu Duńskiego (Dansk Industri) w dniach 9 i 28 czerwca 2000 r. KWW przedstawiła swoje uwagi w dniu 6 czerwca 2000 r.

Uwagi Stowarzyszenia Stoczniovców Duńskich

- (31) Stowarzyszenie Stoczniovców Duńskich przypomina o ważności przeprowadzanej przez Komisję stałej kontroli zgodności z obowiązującymi zasadami. Kilka stocznii w Danii musiało od 1992 r. zostać zamkniętych lub zredukować liczbę swoich pracowników, a liczba zatrudnionych w tym sektorze zmniejszyła się o połowę. Znacznie zmniejszyła się też liczba miejsc pracy u podwykonawców i dostawców stoczni. Ograniczenie efektów negatywnych pomocy dla przemysłu stoczniowego w innych Państwach Członkowskich jest zatem równie ważne jak przedtem. Dlatego też niemożliwe jest dzisiaj ustalenie mniej restrykcyjnych wymagań odnośnie do pomocy i warunków jej przyznawania, niż miało to miejsce w latach 1992–1994.
- (32) Jak wynika z dokumentów przygotowawczych do dyrektywy 92/68/EWG, Radzie przedstawiona została bardzo szczegółowa analiza zasadności pomocy, przeprowadzona przez Komisję. Tak jak w przypadku innych stocznii, pomoc została podzielona na dawne zobowiązania, świeży kapitał i odszkodowanie za poniesione straty. Rada ustanowiła wprowadzić górny pułap łącznych kwot różnego rodzaju pomocy, nie ustaliła jednak kwot pomocy dla poszczególnych stocznii. Nie było żadnych wątpliwości co do kwot dotyczących dawnych zobowiązań i świeżego kapitału. Przedmiotem dyskusji była natomiast kwota, jaką powinna ustalić Komisja w określonych ramach jako odszkodowanie za poniesione straty. Przy ustalaniu tej kwoty Komisja musiała naturalnie upewnić się, że pomoc będzie wykorzystana wyłącznie na przewidziane cele. Komisja musiała się również upewnić, wykorzystując do tego celu środki kontrolne, że kwoty te faktycznie zostały wykorzystane wyłącznie na przewidziane cele. Rada ustanowiła takie warunki pomocy państwowej w czerwcu i lipcu 1992 r. z udziałem Niemiec. Dlatego też Niemcy nie mogą odwoływać się do innych umów, ewentualnie innej treści, zawartych w późniejszym terminie z nabywcą stoczni.
- (33) Zażądano przedstawienia sprawozdań *spillover* w celu uniknięcia sytuacji, w której strony trzecie mogłyby odnieść korzyści z pomocy. Gdyby rozpatrywana pomoc została przyznana niezależnie od kosztów beneficjenta, sprawozdania *spillover* nie byłyby konieczne do zapobieżenia transferowi nadwyżki środków pomocowych do obecnych właścicieli przedsiębiorstwa, odnoszących w ten sposób korzyść z pomocy państwowej.

- (34) Kwota 262 mln EUR [512,5 mln DM] przyznana na pokrycie strat w rzeczywistości nie została w całości wykorzystana na ten cel. Wniosek taki jest logiczną konsekwencją faktu, że poniesione straty były w rzeczywistości mniejsze niż ta kwota. Dlatego też pomoc musiała zostać wykorzystana do innych celów. Nawet jeśli Komisja nie wyjaśniła, co faktycznie stało się z tymi kwotami, przyznanie pożyczki spółce macierzystej oznacza, że w każdym wypadku odniosła ona częściową korzyść z przyznanej pomocy. Zgodnie z warunkami określonymi przez Radę, Komisja powinna była temu zapobiec. Kwota, która nie została wykorzystana na pokrycie strat oraz której transfer do spółki macierzystej nie został zatwierdzony, musi być uznana za zastrzyk świeżego kapitału, co oznacza, że kwota większa od przyjętej przez Radę na ten cel została na faktycznie wykorzystana. Wykorzystanie pomocy jest sprzeczne nie tylko z warunkami określonymi przez Komisję, ale również z dyrektywą Rady 92/68/EWG.
- (35) Ostatecznie Stowarzyszenie Stoczniovców Duńskich stwierdza, że według dostępnych informacji KWW otrzymała kwotę pomocy wyższą niż odpowiadające jej rzeczywiste straty, podczas gdy ani Rada, ani Komisja na żadnym etapie nie zatwierdziły pomocy operacyjnej na pokrycie strat w wysokości większej niż faktycznie poniesione straty.
- (36) Dodatkowo Stowarzyszenie Stoczniovców Duńskich przyjmuje pogląd, że jeśli Komisja zatwierdza subsydia w zakresie ograniczonym przez Radę Ministrów w taki sposób, że beneficjentom gwarantowane jest przyznanie określonej kwoty na określonych warunkach, zatwierdzenie takie nie może – o ile warunki takie zostały spełnione – być anulowane w późniejszym okresie, niezależnie od tego, czy Komisja zmienia swoje poglądy na temat wcześniejszej interpretacji czy nie. Z drugiej jednak strony ani Komisja, ani Państwa Członkowskie nie mogą na mocy prawa przyznawać pomocy, która wykracza poza ramy przyjęte przez Radę Ministrów lub ustanowione w Traktacie, nawet jeśli beneficjent działał w dobrej wierze.

Uwagi Konfederacji Przemysłu Duńskiego

- (37) Według Konfederacji Przemysłu Duńskiego Wspólnota jest prawnie zobowiązana do upewnienia się, że Komisja weryfikuje wykorzystanie pomocy państwowej, którą zatwierdziła lub zatwierdzi w przyszłości. Od początku lat 90. duński przemysł stoczniowy został postawiony wobec likwidacji kilku stocznii i znaczącego zmniejszenia zatrudnienia. Europejski przemysł stoczniowy i jego podwykonawcy są zatem bardzo wyczuleni na interwencje na rynku, a zwłaszcza pomoc państwa.
- (38) Jeśli w tym konkretnym przypadku KWW wykorzystuje różnicę kwot pomiędzy swoimi faktycznymi stratami a przeznaczonymi na ich pokrycie kwotami odszkodowania do innych celów niż bezpośrednia restrukturyzacja, kwota różnicy będzie miała efekt pomocy operacyjnej i pogorszy w ten sposób i tak już trudne warunki konkurencji pomiędzy stoczniami europejskimi.
- (39) Według Konfederacji Przemysłu Duńskiego sprzeczne z ogólnymi zasadami prawa Wspólnoty jest umożliwienie odbiorcy pomocy ubiegania się o odszkodowanie za straty, w przypadku gdy jego faktyczne straty są niższe niż maksymalna kwota odszkodowania obiecana na ten cel. Konfederacja nie posiada jednak wiedzy o tym, czy takie wykorzystanie zostało zatwierdzone w nieopublikowanym protokole lub podobnym dokumencie podczas uzgadniania dyrektywy Rady 92/68/EWG.
- (40) Konfederacja Przemysłu Duńskiego zwraca uwagę, że beneficjent pomocy przyjmuje pogląd, że Komisja, zatwierdzając pomoc restrukturyzacyjną, przyjęła w całości umowę prywatyzacyjną, a tym samym zasadę, że cel, na który pomoc restrukturyzacyjna została przyznana, nie podlega żadnym warunkom. Uwzględniając ten fakt, Konfederacja Przemysłu Duńskiego stwierdza, że pomoc zatwierdzona przez Komisję zgodnie z mandatem nadanym jej przez Radę i Traktat nie może być zmieniona po wcześniejszym zatwierdzeniu przez Komisję środka pomocowego, nawet jeśli ta zmienia swój pogląd w późniejszym okresie. Umowy takie są wiążące dla Komisji. Niemniej jednak, nawet działając w dobrej wierze, beneficjenci nie mogą nabywać żadnych praw wynikających z przyjęcia środka pomocowego, jeśli Komisja lub Państwo Członkowskie naruszyły przy tym zasady ustanowione przez Radę lub zapisane w Traktacie.

Uwagi KWW

- (41) Należy odnotować, że poszczególne punkty, przytoczone w uwagach KWW, są w dużym stopniu zbieżne z punktami zawartymi w uwagach Niemiec, dlatego też poniżej są one wymienione w skrócie.
- (42) KWW argumentuje, że nie ma żadnej prawnie uzasadnionej przyczyny, dla której Komisja miałaby kwestionować prawomocność pomocy restrukturyzacyjnej siedem lat po jej zatwierdzeniu. W umowie prywatyzacyjnej pomiędzy Treuhandanstalt i Kvaerner uzgodniono pokrycie strat w formie zryczałtowanej. Dokumenty te nie nakładają na Kvaerner obowiązku zwrotu różnicy, w przypadku gdyby koszty związane z kontraktami okazały się niższe od szacowanych. Komisja była świadoma treści tych dokumentów. W takich okolicznościach Komisja podjęła decyzję o zasadności rozpatrywanej pomocy, a jej decyzje w sprawie zatwierdzenia pomocy nie zawierają żadnego warunku lub klauzuli dotyczącej ewentualnego zwrotu różnicy między szacunkową i rzeczywistą kwotą strat.

- (43) KWW twierdzi, że kwestionowana kwota 60,988 mln EUR [119,284 mln DM] stanowi część łącznej pomocy operacyjnej zatwierdzonej przez Komisję w jej decyzjach z 1993 r. Dlatego też jest to pomoc istniejąca, której zgodność nie podlega ponownej ocenie.
- (44) Następnym argumentem KWW jest fakt, że tylko część kwestionowanych kwot stanowi pomoc. Tylko 29,812 mln EUR [58,309 mln DM] pomocy operacyjnej zostało wypłacone w gotówce. Pozycje w bilansie, wykorzystane również na pokrycie kosztów restrukturyzacyjnych, nie mogą być uznane za pomoc, ponieważ stanowiły one aktywa stoczni, które zostały sprzedane w wyniku otwartej i bezwarunkowej procedury przetargowej.
- (45) KWW argumentuje, że decyzje Komisji zatwierdzające pomoc stanowią podstawę prawną do oceny sprawy. W opinii KWW spółka działała w pełnej zgodności z decyzjami Komisji zatwierdzającymi pomoc, ponieważ:
- a) Komisja zatwierdziła wypłatę pomocy w formie zryczałtowanej, będąc w pełni świadoma, że umowa prywatyzacyjna nie przewiduje żadnych zobowiązań dotyczących ewentualnego zwrotu przyznanych środków. W jej decyzjach nie podaje się określonej kwoty przeznaczonej na pokrycie strat;
 - b) Komisja podjęła decyzję o zasadności pomocy przed uruchomieniem transz;
 - c) Komisja podjęła decyzję o zasadności pomocy bez określenia jakichkolwiek warunków, które uzasadniałyby ponowną ocenę pomocy w późniejszym okresie;
 - d) fundusze restrukturyzacyjne zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem. Koszty restrukturyzacyjne, inne niż wydatki na pokrycie strat, były wyższe niż szacowano.
- (46) W odniesieniu do litery a) KWW argumentuje, że według umowy prywatyzacyjnej spółka Kvaerner miała ponosić odpowiedzialność za wszelkie straty wyższe niż szacowane. Podobnie w sytuacji gdy straty byłyby niższe niż szacowane, stanowiłoby to korzyść dla Kvaerner. Z punktu widzenia spółki Kvaerner wypłata odszkodowania za wszystkie poniesione koszty restrukturyzacyjne bez konieczności ich spłaty stanowiła istotny warunek przejęcia stoczni. W przypadku obowiązku ewentualnego zwrotu uzyskanych środków spółka Kvaerner nigdy nie przejęłaby stoczni. Wynika to z paragrafu 12 umowy prywatyzacyjnej, w którym stwierdza się, że w przypadku wprowadzenia zakazu indywidualnych wypłat przez prawodawstwo EWG Kvaerner ma prawo do unieważnienia umowy prywatyzacyjnej.
- (47) Według KWW Komisja była świadoma umowy pomiędzy Kvaerner i Niemcami oraz zamierzonego sposobu wypłaty środków na pokrycie strat, mianowicie w formie ryczałtu. Jeśli Komisja miała zastrzeżenia do takiego zapisu, powinna była wszcząć procedurę i postawić w swoich decyzjach jasne warunki ewentualnego zwrotu wypłaconych środków pomocowych.
- (48) W odniesieniu do liter b) i c) KWW argumentuje, że decyzje Komisji nie zawierają żadnych klauzul, które uzasadniałyby ponowną ocenę zatwierdzonej pomocy. Pomoc została przyznana w całości. W szczególności w decyzjach nie ma żadnych warunków lub wskazań co do faktu, że wyłącznie środki na pokrycie strat, odpowiadające stratom rzeczywistym, podlegałyby przepisom decyzji zatwierdzających pomoc. W decyzjach nie było żadnych ograniczeń, które uzasadniałyby późniejszą kontrolę. Jedynym zdaniem odnoszącym się do tej kwestii jest stwierdzenie, że Komisja zobowiązała się wobec Rady do wykorzystania swoich uprawnień w zakresie prowadzenia kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, by stocznie otrzymywały wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji.
- (49) Według KWW zdanie to stanowi jedynie wprowadzenie, które podkreśla, że uprawnienia w zakresie prowadzenia kontroli i czynności wyjaśniających zostały użyte w kontekście zatwierdzenia pomocy w celu sprawdzenia zasadności pomocy przed uruchomieniem transz. Zdanie to miało jedynie stanowić uzasadnienie faktu zatwierdzenia przez Komisję pomocy restrukturyzacyjnej w kilku transzach.
- (50) Dlatego też, według KWW, decyzje Komisji zatwierdzające pomoc mogły być zrozumiałe wyłącznie w ten sposób, że pomoc została przyznana zgodnie z postanowieniami umowy prywatyzacyjnej, bez zobowiązań do późniejszego zwrotu środków, w przypadku gdyby okazało się, że starty rzeczywiste są niższe niż szacowane.
- (51) W odniesieniu do litery d) KWW argumentuje, że decyzje Komisji nie zatwierdzały pomocy ściśle określonej jako środki na pokrycie strat. Zatwierdzono wyłącznie ogólną pomoc operacyjną. Zgodnie z koncepcją Umowy o przejściu pomiędzy Kvaerner i THA pomoc była przeznaczona na pokrycie części kosztów restrukturyzacyjnych. Pomoc została wykorzystana na restrukturyzację stoczni, a zatem zgodnie z jej przeznaczeniem.
- (52) KWW argumentuje dalej, że Komisja wiedziała od 1996 r., że straty rzeczywiste były znacząco niższe od szacowanych. Według Kvaerner fakty te zostały przedstawione w sposób, który odpowiadał stanowi w okresie sporządzania sprawozdania. Kvaerner i Niemcy nie były zobowiązane po dostarczeniu ostatniego sprawozdania *spil-lover* za okres do końca 1995 r. do przedstawienia Komisji jakiegokolwiek dalszej dokumentacji dotyczącej strat.

- (53) W każdym wypadku Komisja powinna była zauważyć, już na podstawie sprawozdania *spillover* za 1995 r., że straty rzeczywiste były niższe niż szacowane. Różnica między kwotami strat w sprawozdaniu *spillover* za 1995 r. (31 grudnia 1995 r. – 224,861 mln EUR [439,791 mln DM]) i w sprawozdaniu biegłego rewidenta z dnia 25 kwietnia 1997 r. (31 grudnia 1996 r. – 201,048 mln EUR [393,216 mln DM]) wynika z faktu, że w poszczególnych przypadkach nie dokonano w pełni właściwej oceny ryzyka.
- (54) KWW zgłasza wniosek o nieujmowanie kwoty 31,955 mln EUR [62,5 mln DM] pomocy na wyrównanie konkurencji w ramach środków na pokrycie strat. Prowadziłoby to do mniejszej różnicy pomiędzy stratami szacunkowymi i rzeczywistymi.

IV. UWAGI NIEMIEC

- (55) Niemcy wyjaśniają, że kwota 60,988 mln EUR [119,284 mln DM], której dotyczy obecna procedura, stanowi pomoc istniejącą, stanowiącą część pomocy operacyjnej zatwierdzonej decyzjami Komisji z dnia 3 marca 1993 r. i z dnia 17 stycznia 1994 r. Dlatego też jest rzeczą niezrozumiałą, że Komisja wszczęła procedurę w sprawie pomocy niezgłoszonej w znaczeniu nowej pomocy. Komisja nie może ponownie oceniać zgodności pomocy bez wyraźnego przepisu w tym względzie zawartego w swojej decyzji, uznawszy tę pomoc już przed laty za zgodną z zasadami wspólnego rynku. Byłoby to wykroczenie przeciwko zasadom pewności prawa i uprawnionym oczekiwaniom.
- (56) Niemcy twierdzą dalej, że nie wszystkie kwoty określone w decyzjach Komisji zatwierdzających pomoc w rzeczywistości tę pomoc stanowiły. Komisja zatwierdziła pełne pokrycie kosztów restrukturyzacyjnych. W tym kontekście nie zbadała ona, do jakiego stopnia restrukturyzacja została przeprowadzona przy użyciu zasobów własnych stoczni. Prognozy strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r. wynosiły 230,08 mln EUR [450 mln DM]. Do pokrycia tej kwoty nie wystarczyło tylko 29,812 mln EUR [58,309 mln DM] pomocy operacyjnej wypłaconej w gotówce, tak jak wskazano w terminarzu płatności („Zahlungsplan”) przedstawionym Komisji, ale również zasoby własne stoczni, uwidocznione jako pozycje w bilansie. Zasoby te nie mogą być uznane za pomoc, ponieważ stanowiły one aktywa stoczni, która została sprzedana w wyniku otwartej i bezwarunkowej procedury przetargowej.
- (57) Niemcy podkreślają, że stocznia nie mogłaby być zrestrukturyzowana bez pomocy określonej w umowie prywatyzacyjnej i zatwierdzonej przez Komisję, ponieważ spółka Kvaerner w swej ofercie, uznanej za najlepszą, deklarowała przeprowadzenie restrukturyzacji na własne ryzyko wyłącznie pod warunkiem otrzymania tej

pomocy. Jeśli Komisja miała wątpliwości co do wiarygodności prognoz strat ujętych w planie biznesowym w tamtym czasie, nie powinna była zatwierdzać pomocy w formie ryczałtu, powinna za to w swej decyzji umieścić przepis stwierdzający, że zatwierdzenie obejmuje wyłącznie pomoc odpowiadającą rzeczywistym stratom. Tymczasem tekst decyzji nie zawiera takich przepisów i nie było to nawet zamiarem Komisji w tamtym czasie. W tamtych okolicznościach uzgodniona wypłata w formie ryczałtu faktycznie została uznana za ostateczną. Ryzyko i korzyści związane z możliwym przekroczeniem lub niewykorzystaniem tej kwoty zostawiono po stronie KWW jako zachętę do przeprowadzenia restrukturyzacji stoczni w jak najkrótszym czasie i w jak najskuteczniejszy sposób.

- (58) Niemcy odnoszą się do swojego pisma do Komisji z dnia 28 maja 1993 r., w którym przypominają Komisji, że w umowie prywatyzacyjnej nie przewiduje się rekompensaty za faktycznie poniesione straty na podstawie dowodów przedstawionych przez spółkę. Nabywca stoczni ponosi ryzyko wszelkich dodatkowych kosztów. Podobnie nabywca może odnieść korzyści z osiągniętych oszczędności, które, jak wskazuje doświadczenie, są mniej prawdopodobne. Dlatego też pomoc operacyjna ustanowiona w formie ryczałtu i uzgodniona z kupującym jest konieczna do prywatyzacji stoczni w Niemczech Wschodnich.
- (59) Niemcy nawiązują również do swojego pisma z dnia 16 października 1993 r., w którym napisano, że nie przewiduje się stałej kontroli przyszłych strat. Fakt ten również odpowiada warunkom umowy z nabywcą, zgodnie z którymi KWW ponosi pełne ryzyko strat większych niż przewidziano w czasie podpisania umowy.
- (60) W związku z tym Komisja zatwierdziła w 1993 r. całą pomoc operacyjną bez żadnych warunków ograniczających, będąc w pełni świadoma okoliczności. Pomoc została następnie bezzwłocznie wypłacona stoczniom, tak jak planowano, na długo przed tym, jak powstała możliwość oceny, jak wysokie mogą być ostatecznie rzeczywiste straty.
- (61) Niemcy wskazują dalej, że Komisja nie zastrzegła sobie prawa do oceny zasadności pomocy w okresie późniejszym. Ani decyzja z marca 1993 r., ani też ze stycznia 1994 r. nie wskazywały, że pomoc została zatwierdzona wyłącznie na pokrycie strat oraz że ocena końcowa przeprowadzona zostanie dopiero później, gdy będzie znana wysokość rzeczywistych strat. Decyzje Komisji nie wskazują również, że należy wykazać kwotę faktycznych strat lub że pomoc, która zostałaby uznana za „nieuzasadnioną”, powinna zostać zwrócona. Komisja powinna była umieścić w swoich decyzjach wyraźny przepis dotyczący tej kwestii, aby mieć możliwość prawnego narzucenia takiego prawa.

- (62) Niemcy nawiązują do decyzji Komisji zatwierdzających pomoc, w których stwierdza się, że „Komisja może, w świetle zobowiązania podjętego wobec Rady, opisanego powyżej, zatwierdzić przyznanie pomocy wyłącznie, o ile wykazano niezbitcie jej zasadność...”. Ponieważ w tamtym okresie Komisja zatwierdziła pomoc, nie załączając do decyzji żadnych warunków, może być to interpretowane wyłącznie w takim znaczeniu, że Komisja była przekonana o zasadności pomocy przed jej zatwierdzeniem.
- (63) Według Niemiec niemożliwa jest interpretacja, według której Komisja wykorzystaby swoje uprawnienia w zakresie prowadzenia kontroli i czynności wyjaśniających do późniejszej oceny zasadności kwot pomocy. Komisja również nie zastrzegła sobie prawa do takiej kontroli.
- (64) W decyzjach Komisji zatwierdzających pomoc stwierdza się jedynie, że Komisja zobowiązała się wobec Rady do wykorzystania uprawnień w zakresie prowadzenia kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, że stocznie otrzymają wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji. Stwierdzenie to zostało umieszczone w decyzjach w celu wyjaśnienia, dlaczego Komisja nie zatwierdziła całej pomocy na mocy jednej decyzji, lecz przyznała ją w kilku transzach. Dodatkowo zdanie to wskazywało, że Komisja podjęła ostateczną decyzję w sprawie zasadności pomocy przed uruchomieniem pierwszej transzy.
- (65) Niemcy wyjaśniają również, że wbrew twierdzeniom Komisji wyrażanym przy otwieraniu procedury, ich pismo z dnia 28 maja 1993 r. w żaden sposób nie wskazuje, że Niemcy powinny zapewnić Komisji możliwość weryfikacji wykorzystania pomocy po jej przyznaniu. W rzeczywistości, w swoim piśmie Niemcy odnieśli się do faktu, że Komisja może przeprowadzić weryfikację sposobu wykorzystania pomocy przed uruchomieniem transz. Dlatego też w piśmie z dnia 28 maja 1993 r. nawiązano do dokumentu zawierającego dowody wykorzystania pomocy („Verwendungsnachweis”) sporządzonego przez stocznię w tamtym okresie. Informacje przekazane przez KWW w dniu 26 maja 1993 r. w sprawie wykorzystania pomocy zostały załączone do tego pisma. Zaproszenie do weryfikacji sposobów wykorzystania pomocy dotyczyło wyłącznie tej informacji.
- (66) Niemcy odnoszą się do decyzji Komisji o uruchomieniu drugiej transzy pomocy, która przewiduje, że zatwierdzona kwota jest najwyższą kwotą pomocy operacyjnej, jaka może być wypłacona stoczni. Oznaczałoby to tylko, że stocznia nie otrzyma żadnej pomocy operacyjnej innej niż przewidziana w umowie prywatyzacyjnej, w szczególności żadnej dodatkowej pomocy na mocy zatwierdzonych programów.
- (67) Niemcy wyjaśniają, że fakt przedstawienia Komisji informacji po zatwierdzeniu pomocy, w szczególności tak zwanych „sprawozdań *spillover*”, nie oznacza upoważnienia Komisji do weryfikacji zasadności pomocy. Sprawozdania *spillover* zostały przedstawione w celu zilustrowania faktu, że nie doszło do przecieku pomocy ze stoczni do innych przedsiębiorstw. Wbrew twierdzeniom Komisji znaczenie i cel sprawozdań nie polegały na wykazaniu rzeczywistych kwot strat. Informacje dotyczące wykorzystania pomocy zawarte w tych sprawozdaniach były przeznaczone wyłącznie jako pomocny sposób przejrzystego wykazania, że żadna część pomocy nie została przetransferowana do inwestora lub do innej stoczni.
- (68) Niemcy stwierdzają, że punktualnie wypełniły swoje obowiązki w zakresie składania sprawozdań. Ostatnie sprawozdanie *spillover* dotyczące okresu do dnia 31 grudnia 1995 r. zostało przedstawione Komisji pismem z dnia 6 lipca 1996 r. Na podstawie informacji zawartych w tym sprawozdaniu Komisja najpóźniej od lipca 1996 r. była świadoma, że faktyczne straty były znacząco niższe niż 262,037 mln EUR [512,5 mln DM].
- (69) Niemcy wyjaśniły różnice pomiędzy kwotami rzeczywistych strat w sprawozdaniu za 1995 r. i w sprawozdaniu przedstawionym później Niemcom przez firmę Arthur Andersen pismem z dnia 25 lipca 1997 r., dotyczącym stanu na dzień 31 grudnia 1996 r. Wynikają one z faktu, że nie spełniły się w pełni oceny ryzyka, a sytuacja w 1996 r. okazała się inna ze względu na czynnik czasu. Pewna część przewidywanego ryzyka nie potwierdziła się w rzeczywistości. Dlatego też rzeczywiste straty okazały się niższe niż szacowane w dniu 31 grudnia 1995 r.
- (70) Niemniej jednak Niemcy utrzymują, że – wbrew twierdzeniom Komisji wyrażanym przy w otwieraniu procedury – nie można było przewidzieć w lecie 1996 r., że rzeczywiste straty mogą okazać się wyższe niż te, na które wskazywało ostatnie sprawozdanie *spillover*. Bilans stoczni został starannie sporządzony przy zachowaniu zasad dotyczących utrzymywania wystarczającej ilości kapitału. Dlatego też straty zostały oszacowane w taki sposób, że nie można było oczekiwać wyższych. Z tego powodu Komisja była w pełni świadoma różnicy pomiędzy pierwotną prognozą strat a stratami rzeczywistymi już od lipca 1996 r. Prośby o informacje na temat faktycznych strat zaczęły docierać dopiero w lecie 1999 r., a procedurę wszczęto dopiero w lutym 2000 r.

(71) Niemcy argumentują dalej, że nawet jeśli Komisja doszłaby do wniosku, że różnica pomiędzy stratami szacunkowymi i rzeczywistymi miałaby znaczenie z punktu widzenia pomocy państwowej, różnica byłaby mniejsza niż twierdzi Komisja. Komisja utrzymuje, że kwota pomocy przyznana na pokrycie strat wyniosła 262,037 mln EUR [512,5 mln DM]. Kwota ta składa się z rekompensaty za straty szacunkowe (230,081 mln EUR [450 mln DM]) i pomoc na wyrównanie konkurencji (31,955 mln EUR [62,5 mln DM]). Niemniej jednak pomoc na wyrównanie konkurencji nie była przeznaczona na pokrycie strat, lecz, tak jak zwykle, jako rekompensata za niekorzyści odczuwane przez wszystkie stocznie w Niemczech, wynikające z ich położenia w Niemczech i w Europie. Taki plan zatwierdziła Komisja. Dlatego też kwota rzeczywistych strat może być porównywana wyłącznie z pierwotną oceną strat w wysokości 230,081 mln EUR [450 mln DM]. Różnica wynosi tym samym tylko 29,033 mln EUR [56,784 mln DM].

V. OCENA POMOCY

Podstawa prawna pomocy

- (72) Dyrektywa 90/684/EWG w wersji zmienionej dyrektywą 92/68/EWG przewiduje zastosowanie odstępstwa od przepisu znoszącego pomoc operacyjną w odniesieniu do przemysłu stoczniowego w byłej NRD. Ta pomoc operacyjna daje tym stoczniom umożliwić przeprowadzenia natychmiastowej i gruntownej restrukturyzacji i wejście na drogę konkurencji na rynku. Zgodnie z art. 10a ust. 2 dyrektywy 90/684/EWG pomoc operacyjna dla przemysłu stoczniowego i na rzecz przebudowy statków w stocznjach położonych w byłej NRD może być uznana za zgodną z zasadami wspólnego rynku do dnia 31 grudnia 1993 r., pod pewnymi wszakże warunkami. Warunki te obejmują nałożony na Niemcy obowiązek corocznego składania sprawozdań. Dodatkowo Komisja ma zapewnić, że pomoc określona w tym artykule nie ma wpływu na warunki handlu w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (73) Na podstawie dyrektywy 90/684/EWG, zmienionej dyrektywą 92/68/EWG, w 1993 r. Komisja przyjęła dwie decyzje wprowadzające niektóre środki na korzyść stoczni na terenie byłej NRD. Środki te obejmowały między innymi przyznanie pomocy operacyjnej, która została uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. e) Traktatu WE.
- (74) Wspomniane wyżej decyzje Komisji zatwierdzające pomoc odnoszą się do obowiązku zapewnienia przez Komisję, że stocznie w nowych landach otrzymają wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji. Celem dyrektywy 92/68/EWG przewidującej odstępianie od ogólnego zakazu pomocy operacyjnej w odniesieniu do przemysłu stoczniowego było umożliwienie „ciągłości funkcjonowania stoczni podczas” ich restrukturyzacji. Pomoc przyznana na podstawie tego odstępstwa miała być ściśle ograniczona do tego celu restrukturyzacji
- stoczni. Dlatego też Komisja zatwierdziła pomoc, wyłącznie pod warunkiem że jest ona konieczna do osiągnięcia powyższego celu, tj. zapewnienia ciągłości funkcjonowania podczas restrukturyzacji. Zostało to wyraźnie stwierdzone w czwartym akapicie decyzji, o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 3 marca 1993 r. (SG (93) D/4052), oraz w czwartym ustępie decyzji, o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 17 stycznia 1994 r. (SG (94) D/567) ⁽⁶⁾.
- (75) Dodatkowo, w decyzji w sprawie uruchomienia drugiej transzy pomocy, o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 17 stycznia 1994 r., podkreśla się, że taka pomoc operacyjna stanowi maksymalną kwotę pomocy operacyjnej, która może być wypłacona stoczni w związku z kontraktami podpisanymi do dnia 31 grudnia 1993 r. Staje się zatem oczywiste, że koncepcja decyzji została jasno przedstawiona Niemcom i beneficjentowi: zatwierdzona pomoc jest kwotą maksymalną, która może być przyznana wyłącznie, o ile jest konieczna do zapewnienia powodzenia procesu restrukturyzacji.

Prognoza strat i pojęcie „ryczałtu”

- (76) Niemcy i KWW twierdzą, że Komisja podjęła ostateczną decyzję w sprawie zasadności pomocy przed uruchomieniem transz. W swoich decyzjach nie określiła ona żadnych warunków, które uzasadniałyby ponowną ocenę pomocy w okresie późniejszym. Dodatkowo, zdając sobie sprawę, że umowa prywatyzacyjna nie przewiduje żadnych zobowiązań do zwrotu przyznanych środków, Komisja zatwierdziła pomoc w formie ryczałtu. Jeśli Komisja miała wątpliwości co do wiarygodności przedstawionych jej prognoz strat, powinna była umieścić w swoich decyzjach przepis stwierdzający, że zatwierdzenie obejmowało wyłącznie pomoc odpowiadającą rzeczywistym stratom.
- (77) Jak wyjaśniono w decyzji o otwarciu procedury ⁽⁷⁾, Komisja zwraca uwagę, że w przypadkach, w których pomoc jest przyznawana na restrukturyzację, która ma zostać przeprowadzona po podjęciu decyzji w sprawie zgodności pomocy, zatwierdzenie musi opierać się na danych szacunkowych. Dane szacunkowe elementów pomocy operacyjnej były szczególnie potrzebne w tym wypadku, ponieważ art. 10a ust. 2 lit. a) dyrektywy 90/684/EWG przewiduje, że pomoc ta miała być wypłacona do dnia 31 grudnia 1993 r. Wyżej wspomniane decyzje uwzględniają tę pilną potrzebę, kiedy podkreślają, że „[jest] jasne dla Komisji, że decyzja jest pilnie potrzebna, aby nie hamować możliwości restrukturyzacji stoczni”.

⁽⁶⁾ Drugie zdanie w czwartym ustępie drugiej decyzji brzmi następująco: „Niemniej jednak Komisja może, w świetle zobowiązania wobec Rady, opisanego powyżej, zatwierdzić przyznanie pomocy wyłącznie, o ile wyraźnie wykazano jej zasadność, a warunki niezbędne do przyznania pomocy, określone w dyrektywie Rady są w ściśle przestrzegane.”

⁽⁷⁾ Patrz: przypis 3.

- (78) Komisja musiała przyjąć swoje decyzje dotyczące pomocy operacyjnej niejako z góry, na podstawie informacji przedstawionych przez rząd niemiecki. Dlatego też stosowne warunki dotyczące jej zasadności musiały być, i faktycznie zostały, wyraźnie ujęte w przepisach decyzji. W czasie gdy podejmowano decyzje, Komisja nie miała wątpliwości co do wiarygodności prognozy strat, ale musiała się upewnić, że jeśli okaże się, że straty nie są tak wysokie, jak oceniano, przyznana rekompensata za straty staje się niezgodna z zasadami i w związku z tym podlega zwrotowi.
- (79) Również dlatego we wszystkich decyzjach Komisji w sprawie uruchamiania kolejnych transz pomocy przywołuje się fakt, że przyjmując odstępstwo od zasad dotyczących pomocy operacyjnej, stosowanych do innych stoczni we Wspólnocie, Komisja zobowiązała się wobec Rady, że wykorzysta swoje uprawnienia w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, że stocznie w nowych landach otrzymają wyłącznie pomoc „potrzebną do tego, by niehamowane były możliwości restrukturyzacji stoczni”. Nie podlega kwestii fakt, że koncepcja pomocy w formie zryczałtowanej, przedstawiona przez Niemcy po zakończeniu restrukturyzacji, nie odpowiada przepisom żadnej z dyrektyw Rady lub decyzji Komisji.

Błędna interpretacja zasad pomocy państwowej

- (80) Zanim decyzje o przyznaniu pomocy zostały podjęte, Niemcy dostarczyły Komisji kopię Umowy o przejęciu zawartą pomiędzy THA i Kvaerner Warnow Werft. Według Niemiec dokument ten podawał Komisji pełne informacje o postanowieniach dotyczących pomocy, która została przyznana w formie ryczałtu. Niemcy nie wyjaśniają, w jaki sposób taka umowa zawarta pomiędzy THA i Kvaerner Warnow Werft miałyby być wiążąca dla strony trzeciej, mianowicie dla Komisji.
- (81) Dalej, Niemcy nawiązują do swojego pisma do Komisji, w którym przedstawiły Komisji w dniu 28 maja 1993 r. dodatkowe informacje dotyczące prywatyzacji stoczni w Niemczech Wschodnich. Główną kwestią poruszaną w tej korespondencji było wyjaśnienie konieczności pomocy operacyjnej na pokrycie strat wynikających z kontraktów i niedostatecznego zatrudnienia. Niemcy przywołały również fakt, że zgodnie z umowami o przejęciu refundacja poniesionych strat na podstawie dowodów płatności nie była przewidziana, tak aby uniknąć nieefektywnego zarządzania przedsiębiorstwem. Celem THA byłoby przeniesienie ryzyka finansowego dodatkowych strat na nabywcę. Dlatego też przewidziane straty stoczni – w tym Warnow Werft – musiały zostać określone z góry tak dokładnie, jak to było możliwe.
- (82) Niemcy wyjaśniły dalej, że aby temu przeciwdziałać, zostało uzgodnione, że nabywca odniesie korzyści z

mało prawdopodobnej możliwości osiągnięcia oszczędności. Mechanizm taki powinien zachęcić nabywców do jak najszybszego przystosowania stoczni do warunków gospodarki rynkowej.

- (83) Dokładnie dlatego Komisja musiała powtórzyć w swojej decyzji z dnia 17 stycznia 1994 r. zobowiązania podjęte przez Niemcy, a które określono już jednoznacznie w pierwszej decyzji, o której powiadomiono Niemcy pismem z dnia 3 marca 1993 r. Dodatkowo Komisja postanowiła odpowiedzieć decyzją, tzn. takim aktem prawnym, który podlegałby arbitrażowi sądowemu i mógłby być definitywny. Biorąc pod uwagę wiedzę Niemiec na temat zasad pomocy państwowej i informacji związanych z tą sprawą, Komisja nie może zrozumieć błędnej interpretacji przez Niemcy zatwierdzających decyzji Komisji z 1993 r. i 1994 r. Decyzje te wyraźnie podkreślały, że Komisja wykorzysta swoje uprawnienia w zakresie prowadzenia kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, że stocznie otrzymają wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji.

Kwoty pomocy otrzymane przez KWW

- (84) W swoich uwagach zarówno Niemcy, jak i KWW argumentują, że kwestionowana kwota 60,988 mln EUR [119,284 mln DM] stanowi część całkowitej pomocy operacyjnej zatwierdzonej decyzjami Komisji, o których powiadomiono Niemcy w marcu 1993 r. i w styczniu 1994 r., i dlatego też jest pomocą istniejącą, której zgodność nie podlega ponownej ocenie. Utrzymują też dalej, że nie wszystkie kwoty, które Komisja zatwierdziła jako pomoc, stanowiły w istocie pomoc. Część kosztów restrukturyzacyjnych została pokryta z własnych zasobów stoczni, które pojawiły się jako pozycje w bilansie. Tylko 29,78 mln EUR [58,03 mln DM] pomocy operacyjnej zostało wypłacone w gotówce.
- (85) Komisja zwraca uwagę, że całkowita pomoc obejmuje pomoc gotówkową i bezgotówkową. Taka pomoc bezgotówkowa składa się z transferu aktywów do nowej spółki – transferu pewnych aktywów trwałych i bieżących – w połączeniu z niższym niż proporcjonalnym transferem zobowiązań finansowych. Mimo to forma płatności pomocy nie jest czynnikiem decydującym w odniesieniu do charakteru pomocowego płatności. Komisja w swoich dwóch decyzjach zatwierdziła łączną kwotę 380,9 mln EUR [745 mln DM] pomocy operacyjnej i część tej pomocy została wypłacona w gotówce, a druga część miała formę bezgotówkową. Żadna z tych decyzji nie została zakwestionowana przez Niemcy lub przez beneficjenta. Dlatego też są one wiążące dla Niemiec, beneficjenta i dla samej Komisji. Na tym etapie należy również stwierdzić, że zgodnie z decyzjami całkowita kwota pomocy przyznanej w gotówce jest wyraźnie wyższa niż kwestionowana kwota 60,988 mln EUR [119,284 mln DM]. Beneficjent powinien był zakwestionować te decyzje, jeśli odkrył, że ocena była niecisła, w terminie dwóch miesięcy, tak jak przewidziano w art. 230 ust. 5 Traktatu WE.

- (86) Punkt 7.6.2 umowy prywatyzacyjnej stwierdza, co następuje: „Przewidywany bilans miał wykazywać środki specjalne w wysokości 435 500 000,00 DM, przeznaczone na sfinansowanie inwestycji wyrównujących, prowadzonych przez Spółkę w okresie restrukturyzacyjnym oraz narosłe kwoty specjalne w wysokości 450 000 000,00 DM, przeznaczone na pokrycie strat poniesionych przez spółki w okresie restrukturyzacyjnym, wynikłe z obniżenia mocy produkcyjnych oraz innych strat poniesionych na skutek zmniejszonej konkurencyjności spółki”. Wynika z tego, że wypłata 450 mln DM na pokrycie strat była warunkiem przejścia spółki Warnow Werft, co zostało uwzględnione w przewidywanym bilansie. Dlatego też przewidywany bilans obejmował pozycje, które nie stanowiły bezpośrednio elementów przetransferowanych aktywów, a które KWW otrzymała na pokrycie strat z kontraktów na budowę okrętów; pozycje takie stanowią pomoc państwa.
- (87) Fakt, że część pomocy została wypłacona w formie bezgotówkowej, został wyjaśniony w decyzji Komisji, o której powiadomiono Niemcy w dniu 17 stycznia 1994 r., w sprawie uruchomienia drugiej transzy pomocy operacyjnej, i która stwierdza, co następuje: „...617,1 mln DM pomocy operacyjnej, z czego 113,5 mln DM zostanie wypłacone w gotówce, obejmując 66,9 mln DM pomocy na wyrównanie konkurencji i 46,6 mln DM jako środki na pokrycie strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r....”. Oznacza to, że większa część pomocy operacyjnej zatwierdzonej tą decyzją, mianowicie kwota 257,4 mln EUR [503,6 mln DM], została zatwierdzona w formie bezgotówkowej.
- (88) Spółka KWW nie może utrzymywać, że nie kwestionowała decyzji w punktach odnoszących się do pomocy bezgotówkowej, dlatego że decyzja Komisji była pozytywna. Kwalifikacja transferu aktywów jako pomocy państwowej zaciążyła na KWW w ten sposób, że dopuszczalny byłby wniosek przeciwko tej decyzji, jeśli KWW nie wyraziłaby nań zgody. Komisja zakwalifikowała te środki jako pomoc i oceniła jej zgodność z zasadami wspólnego rynku. Oznaczało to, że Komisja mogła narzucić warunki, aby przyjąć zobowiązania Niemiec mające bezpośredni wpływ na działalność beneficjenta. W takiej sytuacji anulowanie decyzji jest dopuszczalne⁽⁸⁾.
- (89) Komisja przeprowadziła dogłębną analizę kwot pomocy, którą KWW otrzymała po zatwierdzeniu pomocy na podstawie wszystkich dostępnych informacji. Po skontrolowaniu bilansu przedprywatyzacyjnego, bilansu przejścia, sprawozdań *spillover* od firmy audytorskiej Arthur Andersen, procedury prywatyzacyjnej i umowy prywatyzacyjnej, okazuje się, że stocznia nie otrzymała pomocy operacyjnej równoważnej z umorzeniem dawnych zobowiązań krótkoterminowych w wysokości 42,1 mln EUR [82,4 mln DM], tak jak zatwierdzono w decyzji Komisji z dnia 3 marca 1993 r.
- (90) W rzeczywistości umorzenie takie stanowi uruchomienie pomocy państwowej wyłącznie w przypadku, gdy beneficjent może zatrzymać do swojej dyspozycji aktywa zwolnione spod zobowiązań finansowych (lub otrzymuje te aktywa w przypadku powołania do życia nowej spółki, tak jak ma to miejsce w obecnej sprawie). Jednak bilans przejścia KWW nie obejmuje takich aktywów nieobciążonych zobowiązaniami przy transferze, które odpowiadałyby wspomnianemu wyżej umorzeniu i które reprezentowałyby taką pomoc operacyjną. Ponieważ dług zniesiony tuż przed prywatyzacją stanowił zobowiązania WW (spółki publicznej), państwo jako poprzedni udziałowiec było jedynym beneficjentem i nie przetransferował tych korzyści do nowej spółki. Okazuje się, że stocznia nie odniosła korzyści z pomocy operacyjnej zatwierdzonej uprzednio przez Komisję.
- (91) Ostatecznie, zgodnie ze sprawozdaniem *spillover*, kontrakty na budowę okrętów specjalnych, nazywanych „statkami do przewozu pieniędzy”, nie zostały przekazane KWW. Mimo że rekompensata za straty z tych kontraktów została ujęta w pomocy operacyjnej w wysokości 315,5 mln EUR [617,1 mln DM], zgodnie z decyzją Komisji z dnia 17 stycznia 1994 r., KWW nie miała możliwości wykonania tych kontraktów. Dlatego też KWW nie mogła otrzymać rekompensaty za przewidywane straty wynikające z tych kontraktów. Nie ma zatem żadnego powodu, aby wypłacać KWW rekompensatę za nieotrzymanie tej pomocy w kwocie 17,7 mln EUR [34,6 mln DM]. Jak wspomniano w motywach 12–20, ta ostatnia kwota nie została ujęta w środkach na pokrycie strat w wysokości 230,08 mln EUR [450 mln DM], tak jak wskazano w sprawozdaniu *spillover*.
- (92) KWW otrzymała od landu Mecklenburg-Vorpommern pomoc inwestycyjną mniejszą o 8 mln EUR [15,6 mln DM].
- (93) KWW Niemcy dalej twierdzą, że jeśli Komisja doszłaby do wniosku, że różnica pomiędzy stratami faktycznymi i szacunkowymi miałaby znaczenie dla pomocy państwa, to i tak w każdym przypadku byłaby ona mniejsza, niż twierdzi Komisja. 31,955 mln EUR [62,5 mln DM] pomocy na wyrównanie konkurencji nie było przeznaczone na pokrycie strat, lecz, tak jak zwykle, na rekompensatę za niekorzyści odczuwane przez wszystkie stocznie w Niemczech, wynikające z ich położenia w Niemczech i w Europie.

Pomoc na wyrównanie konkurencji

⁽⁸⁾ Sprawa T-296/97 Alitalia przeciw Komisji, Zb.Orz. 2000, str. II-3871, ust. 74.

- (94) Komisja zwraca uwagę, że, jak wyjaśniono wcześniej, umowa prywatyzacyjna i noty wyjaśniające w sprawie prywatyzacji Warnow Werft zawierały szczegółowe budżety pomocy na restrukturyzację stoczni. Jak wyjaśniono wcześniej, dokumenty te określały całkowitą kwotę pomocy na pokrycie strat na poziomie 285,096 mln EUR [557,6 mln DM]. Kwota ta obejmowała: 230,081 mln EUR [450 mln DM] na pokrycie strat, 37,32 mln EUR (73 mln DM) jako pomoc na wyrównanie konkurencji oraz 17,69 mln EUR [34,6 mln DM] na pokrycie strat wynikających ze zgłoszonego kontraktu, przejętego przez Treuhandanstalt.
- (95) W pozycji pomoc na wyrównanie konkurencji KWW otrzymała jedynie 31,955 mln EUR [62,5 mln DM] zamiast zatwierdzonych 37,3 mln EUR [73 mln DM]. Kwota pomocy na wyrównanie konkurencji została zatwierdzona w celu pokrycia strat poniesionych w okresie restrukturyzacji. Dlatego też Komisja ujęła rekompensatę za niewypłaconą pomoc na wyrównanie konkurencji w wysokości 31,955 mln EUR [62,5 mln DM] w ramach łącznej pomocy zatwierdzonej na pokrycie strat.
- (96) Nawet jeśli argumenty KWW byłyby logiczne, nie mogłyby one mieć żadnego wpływu na ocenę Komisji. Nie podlega dyskusji, że KWW otrzymała pomoc zaklasyfikowaną jako pomoc na wyrównanie konkurencji. Niezależnie od tego, czy była przeznaczona na pokrycie strat czy nie, stanowiła przychód i zmniejszyła straty. Dlatego też potrzeba pomocy operacyjnej na pokrycie strat była mniejsza. Argumentu KWW, aby całkowicie pominąć pomoc na wyrównanie konkurencji, nie da się poprzeć żadnymi poważnymi argumentami i musi on zostać oddalony.

Uprawnienia w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających

- (97) Niemcy kwestionują również uprawnienia Komisji do prowadzenia kontroli w celu ustalenia, czy pomoc została wykorzystana do celów, na które ją przyznano. Komisja zwraca uwagę, że decyzje zatwierdzające pomoc na pokrycie strat stwierdzają wyraźnie, że Komisja wykorzysta swoje uprawnienia w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających w celu zapewnienia, by stocznie na terenie nowych landów otrzymywały wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji.
- (98) Komisja nie zgadza się z opinią Niemiec, że decyzje Komisji związane z jej uprawnieniami w zakresie kontroli i czynności wyjaśniających odnoszą się wyłącznie do okresu, w którym przeprowadzono oceny szacunkowe i uruchamiano transze pomocy. W tym kontekście należy przywołać zarówno specyficzne okoliczności sprawy, w szczególności tekst dyrektywy 92/68/EWG, zgodnie z którym pomoc operacyjna musiała być wypłacona przed końcem 1993 r., oraz fakt, że ta sama dyrektywa nałożyła na Niemcy obowiązek składania sprawozdań. Biorąc to pod uwagę, zobowiązanie Komisji wobec Rady może być rozumiane wyłącznie jako wymóg sprawdzenia, czy pomoc jest ściśle konieczna do restrukturyzacji.
- (99) W odniesieniu do obowiązku kontroli, zwraca się uwagę, że zgodnie z art. 10a ust. 2 lit. d) dyrektywy 90/684/EWG Niemcy miały przedstawić Komisji dowody, w formie rocznych sprawozdań sporządzonych przez biegłego księgowego, że wypłaty pomocy są ściśle ograniczone do działalności stoczni położonych na terenie byłej NRD. Te tak zwane raporty *spillover* zostały przedstawione Komisji do końca okresu restrukturyzacyjnego (koniec 1995 r.), by ta mogła sprawdzić, czy pomoc została wykorzystana wyłącznie dla KWW. Oprócz tych informacji sprawozdania obejmowały informacje w sprawie wykorzystania pomocy.
- (100) Niemcy argumentują, że fakt, iż przedstawiły Komisji informacje po zatwierdzeniu pomocy, w szczególności tak zwane raporty *spillover*, w żadnym wypadku nie upoważnia Komisji do weryfikacji zasadności pomocy. Sprawozdania *spillover* zostały przedstawione do celów zilustrowania, że żadne nie doszło do wypłynięcia pomocy ze stoczni do innych przedsiębiorstw. Niemniej jednak znaczenie i cel tych sprawozdań nie polegały na wykazaniu rzeczywistej kwoty strat. Informacje w sprawie wykorzystania pomocy, ujęte w tych sprawozdaniach, były przeznaczone wyłącznie do pomocy w przejrzystym przedstawieniu faktu, że żadna część pomocy nie została przekazana inwestorowi lub innej stoczni.
- (101) Niemcy pomijają fakt, że obie zatwierdzające decyzje określają zobowiązania do przyznania pomocy operacyjnej na pokrycie strat, które powinny wykluczać rekompensaty w nadmiernej wysokości. W świetle tych przepisów dalsza dyskusja w kwestii uprawnień kontrolnych Komisji wydaje się niepotrzebna, uwzględniając fakt, że nie można poważnie kwestionować uprawnień, a nawet obowiązku Komisji do wyciągania konsekwencji w przypadku niezgodności z podstawowymi warunkami decyzji zatwierdzającej pomoc państwa. W takich przypadkach Komisja musi wymóc odzyskanie takiej pomocy, która musi być uznana za niezgodną i bezprawną, tzn. przyznaną bez zgody Komisji.
- (102) Komisja zgadza się z opinią Niemiec, że celem sprawozdań *spillover* było wykazanie, że żadna część pomocy restrukturyzacyjnej dla stoczni nie została przelana do innych przedsiębiorstw, takich jak spółka macierzysta stoczni. Niemniej jednak kontrola wykorzystania pomocy zgodnie z decyzjami zatwierdzającymi obejmowała kontrolę celów, na które została ona przeznaczona, aby zapewnić, że cała pomoc została ściśle wykorzystana na restrukturyzację stoczni.

(103) Właściwe wykorzystanie pomocy do celów, na które została ona przyznana, stanowiło ważną część kontroli. Fakt ten jest również odzwierciedlony w strukturze i treści sprawozdań *spillover*, w których wyjaśnienie wykorzystania otrzymanej pomocy stanowi istotną część. Uznano za rzecz niezwykle ważną, aby informacje te zostały ujęte w sprawozdaniach w celu dostarczenia Komisji wszelkich informacji koniecznych do kontroli właściwego wykorzystania pomocy, zgodnie z decyzjami zatwierdzającymi i zobowiązaniami wobec Rady.

Czas przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego Komisji

(104) Dalszym wspólnym argumentem KWW i Niemiec jest fakt, że Komisja była świadoma od 1996 r., czyli od czasu dostarczenia jej ostatniego sprawozdania *spillover*, że faktyczne straty były znacząco niższe niż szacunkowe. Niemniej jednak Komisja zaczęła postępowanie wyjaśniające w tej kwestii dopiero w 1999 r.

(105) Komisja zwraca uwagę, że tak jak wyjaśniono w decyzji o otwarciu procedury, ostatnie przedstawione sprawozdanie *spillover* obejmuje okres do dnia 31 grudnia 1995 r. Załącznik 2 strona 1 sprawozdania zawiera tabelę pomocy otrzymanej do dnia 31 grudnia 1995 r. Według tej tabeli pomoc wykorzystana na pokrycie strat do tego dnia wynosi 256,817 mln EUR [502,291 mln DM], podczas gdy kwota pomocy otrzymanej wynosi 262 mln EUR [512,5 mln DM]. Ponieważ istniała możliwość, że brakujące 5 mln EUR mogło być potrzebne po dniu 31 grudnia 1995 r. ze względu na fakt, że nie wszystkie straty z kontraktów podpisanych do dnia 31 grudnia 1993 r. nastąpiły do tego dnia, Komisja uznała, że nie ma powodu do interwencji.

(106) Komisja nie miała żadnych wskazań w czasie składania ostatniego sprawozdania *spillover*, że różnica pomiędzy stratami rzeczywistymi i szacowanymi mogła być faktycznie znacznie wyższa, niż ta wskazana w ostatnim sprawozdaniu: 60,988 mln EUR [119,284 mln DM] zamiast 5 mln EUR. Ponieważ ani Niemcy, ani KWW nie poinformowały Komisji o takiej zmianie okoliczności w 1997 r. po otrzymaniu sprawozdania biegłego rewidenta potwierdzającego ostateczne wyniki, Komisja nie była świadoma faktycznej sytuacji. Komisja uświadomiła to sobie dopiero w lipcu 1999 r., po otrzymaniu przez Komisję, na jej żądanie, pismem Niemiec z dnia 30 czerwca 1999 r., sprawozdania biegłego rewidenta z dnia 25 kwietnia 1997 r. Ponieważ sprawozdanie to było przeznaczone wyłącznie dla Niemiec, a Komisja nie otrzymała go wcześniej, Komisja nie była świadoma prawdziwej sytuacji przed lipcem 1999 r. W tej kwestii Komisja pragnie podkreślić, że Niemcy

nie przedstawiły żadnych dowodów potwierdzających rzekome powiadomienie Komisji.

Wykorzystanie pomocy zgodnie z przeznaczeniem

(107) KWW argumentuje, że fundusze na restrukturyzację zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, ponieważ decyzje Komisji nie zatwierdzały pomocy bezpośrednio na pokrycie strat; zatwierdzono wyłącznie ogólną pomoc operacyjną. Pomoc została wykorzystana do restrukturyzacji stoczni, a tym samym zgodnie z jej przeznaczeniem.

(108) Komisja zwraca uwagę, że obie decyzje Komisji, o których powiadomiono Niemcy w marcu 1993 r. i w styczniu 1994 r., określają kwoty zatwierdzone na pokrycie strat. Decyzja pierwsza wyraźnie zatwierdza kwotę 6 mln EUR [11,7 mln DM] pomocy operacyjnej na pokrycie części strat z kontraktów podpisanych po dniu 01.07.1990 r., a decyzja druga zatwierdza wyraźnie kwotę 23,82 mln EUR [46,6 mln DM] na pokrycie części strat z kontraktów podpisanych po dniu 1 lipca 1990 r. Kwoty te są przeznaczone na pokrycie poszczególnych strat, podczas gdy wszelka inna pomoc operacyjna nie była przeznaczona na pokrycie konkretnie wymienionych strat, co nie może oznaczać, że była przeznaczona na inne cele. W powiadomieniu Niemiec o celu przyznania środków pomocy kwoty te były wyraźnie określone jako kwoty na pokrycie strat.

(109) Komisja zwraca uwagę, że umowa prywatyzacyjna i jej dokumenty wyjaśniające obejmowały szczegółowe listy różnych kategorii pomocy. Kwota przeznaczona w tym dokumencie na pokrycie strat za okres restrukturyzacyjny wynosi 285 mln EUR [557,6 mln DM]. Taka sama klasyfikacja pomocy w różnych kategoriach jest utrzymana w sprawozdaniach *spillover*, które stanowiły podstawę do kontroli wykorzystania pomocy na różne cele restrukturyzacyjne, zgodnie z zatwierdzonymi przez Komisję decyzjami. Decyzje te, o których powiadomiono Niemcy w marcu 1993 r. i w styczniu 1994 r., zatwierdzały pomoc operacyjną, która była przeznaczona konkretnie na pokrycie strat w okresie restrukturyzacyjnym.

(110) Komisja wzięła pod uwagę fakt, że pokrycie narosłych zobowiązań z tytułu gwarancji statutowych w wysokości [...] (*) EUR [...] DM] i gwarancji kapitałowych w wysokości [...] EUR [...] DM] – razem [...] EUR [...] DM] – nie zostało ujęte w sprawozdaniu *spillover*. Wydatki te, które nieprawidłowo przypisano do kontraktów na budowę okrętów, zostały poniesione dopiero po 1995 r. Niemniej jednak, nawet jeśli takie koszty gwarancji zostaną uwzględnione, straty w okresie restrukturyzacyjnym były znacznie mniejsze niż pomoc zatwierdzona na ich pokrycie.

(*) Informacje poufne

- (111) Mimo że Komisja może zgodzić się na uwzględnienie kosztów wynikających z gwarancji statutowych i kapitałowych, gdyż są one z natury związane z określonymi kontraktami i z definicji ponoszone są po oddaniu okrętów do użytku, rozumowania tego nie można stosować do kosztów restrukturyzacyjnych poniesionych przez spółkę po grudniu 1995 r. W rzeczywistości umowa prywatyzacyjna wyraźnie określiła minimalną liczbę pracowników, jaką spółka musiała zatrudniać do końca 1995 r. W przypadku nieprzestrzegania tego zobowiązania i zatrudnienia mniejszej liczby pracowników przewidziane były surowe kary. Wszelka pomoc likwidacyjna i pomoc na pokrycie strat zatwierdzona przez Komisję mogła być wykorzystana wyłącznie w okresie restrukturyzacyjnym wygasającym z końcem grudnia 1995 r. Dlatego też było od początku rzeczą jasną, że jeśli KWW zamierzała zwolnić pewną liczbę pracowników, powinna poczekać z tym do końca 1995 r., a koszty z tym związane nie były pokrywane z pomocy likwidacyjnej lub operacyjnej. Takie ramy czasowe były wyraźnie określone od dnia prywatyzacji. Po pierwsze niemożliwa jest zmiana tej koncepcji i ponowny przydział kosztów restrukturyzacyjnych poniesionych po grudniu 1995 r. na kontrakty wykonane przed tą datą. Po drugie, restrukturyzacja, która miała miejsce po 1995 r., z natury nie prowadziła do niższych strat z kontraktów wykonanych przed tą datą. Po trzecie, zapis w umowie prywatyzacyjnej zmuszający spółkę do zatrudniania pewnej liczby pracowników stanowi odrębne i oddzielne zobowiązanie, które nie może być łączone z określonymi kontraktami.
- (112) W kwestii twierdzenia KWW, że pomoc została wykorzystana na restrukturyzację stoczni i tym samym zgodnie z przeznaczeniem, Komisja zwraca uwagę, że ponieważ rzeczywiste straty za okres restrukturyzacyjny były niższe niż pomoc wypłacona na ich pokrycie, nadwyżka funduszy mogła zostać wykorzystana na inne cele. Niemniej jednak, według informacji pozostających w posiadaniu Komisji, wszelkie inne kategorie pomocy, dla których zatwierdzono pomoc restrukturyzacyjną, zostały wyczerpane, ponieważ wszystkie środki pomocowe zatwierdzone na te cele zostały w pełni wykorzystane. Ponieważ kwoty i kategorie były ściśle ograniczone decyzjami Komisji, nie było możliwości wykorzystania dodatkowej pomocy na cele restrukturyzacyjne.
- (113) Z powodu braku dalszych wyjaśnień ze strony KWW lub Niemiec w sprawie rzeczywistego wykorzystania pozostałych 55,423 mln EUR [108,399 mln DM] oraz według informacji pozostających w posiadaniu Komisji stwierdza się, że pomoc w wysokości 55,423 mln EUR [108,399 mln DM] nie została wykorzystana do celów, na które została zatwierdzona przez Komisję.
- (114) Zgodnie z decyzjami Komisji zatwierdzającymi pomoc stocznie mogą otrzymać wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji, a Komisja zobowiązała się do kontroli zgodności z tym postanowieniem. Dlatego też wyłącznie rekompensata za rzeczywiste straty może być uznana za zgodną z decyzjami Komisji, zatwierdzającymi pomoc.
- (115) Komisja zwraca uwagę, że wyłącznie pomoc, która została przyznana zgodnie z decyzjami Komisji zatwierdzającymi pomoc oraz która spełnia warunki, na jakich pomoc została przyznana, w tym cel, na który pomoc miała być wykorzystana, może być uznana za zgodną z decyzjami Komisji i tym samym z zasadami wspólnego rynku. Dlatego też pomoc, która nie spełnia tych warunków, automatycznie przestaje podlegać postanowieniom decyzji zatwierdzających i zostaje uznana za niezgodną.
- (116) W związku z tym Komisja stwierdza, że łączna kwota pomocy zatwierdzonej przez Komisję dla spółki KWW na jej restrukturyzację wyniosła 637,5 mln EUR [1 246,9 mln DM]. W kwestii pomocy operacyjnej Komisja zwraca uwagę, że KWW nie otrzymała 42,1 mln EUR [82,4 mln DM] odpowiadających umorzeniu dawnych zobowiązań krótkoterminowych oraz że KWW otrzymała pomoc na wyrównanie konkurencji w wysokości o 5,4 mln EUR [10,5 mln DM] mniejszej niż pierwotnie zatwierdzono.
- (117) Ponieważ KWW nie wykonywała kontraktów na statki do przewozu pieniędzy, nie mogła też otrzymać rekompensaty za straty wynikające z tych kontraktów. Jak już wyjaśniono, z tej przyczyny nie uwzględnia się braku wypłaty tej pomocy.
- (118) Komisja zwraca uwagę, że zgodnie ze sprawozdaniem biegłego rewidenta w sprawie pomocy otrzymanej przez KWW do dnia 31 grudnia 1995 r. KWW otrzymała 230,08 mln EUR [450 mln DM] bezpośrednio na pokrycie strat oraz 31,95 mln EUR [62,5 mln DM] jako rekompensatę za nieprzyznaną pomoc na wyrównanie konkurencji, co daje razem 262 mln EUR [512,5 mln DM] na pokrycie strat w okresie restrukturyzacyjnym.
- (119) Komisja zwraca uwagę dalej, że dokumenty przedstawione przez Niemcy pismem z dnia 30 czerwca 1999 r., w tym sprawozdania biegłego rewidenta z dnia 25 kwietnia 1997 r., wskazują, że straty do pokrycia z zatwierdzonej pomocy wyniosły jedynie 201,048 mln EUR [393,216 mln DM] na dzień 31 grudnia 1996 r. Uwzględniając wspomniane straty dodatkowe wynikłe z pokreślonych gwarancji, kwotę tę należy podnieść o [...] EUR [...] DM do 206,613 mln EUR [404,101 mln DM].

Wynikła nadwyżka pomocy

- (114) Zgodnie z decyzjami Komisji zatwierdzającymi pomoc stocznie mogą otrzymać wyłącznie pomoc konieczną

- (120) Na podstawie powyższych informacji Komisja stwierdza, że KWW otrzymała 262,037 mln EUR [512,5 mln DM] pomocy na pokrycie strat w okresie restrukturyzacji, podczas gdy rzeczywiste starty w okresie restrukturyzacji wyniosły jedynie 206,613 mln EUR [404,101 mln DM]. Wskazuje to, że KWW otrzymała nadwyżkę środków pomocowych na pokrycie strat w wysokości 55,423 mln EUR [108,399 mln DM].
- (121) Niemniej jednak Komisja bierze pod uwagę fakt, że spółka Kvaerner nie otrzymała 42,1 mln EUR [82,4 mln DM] pomocy operacyjnej na restrukturyzację, zatwierdzonej wcześniej przez Komisję. Kwota ta może zostać potrącona od nadwyżki pomocy na pokrycie strat. Równoważenie kwot nadwyżki środków pomocowych na pokrycie strat z kwotami pomocy nieprzyznanej pomocy należy uznać za zgodne ze zobowiązaniem Komisji, zawartym w decyzjach zatwierdzających, do zapewnienia, że beneficjent otrzyma wyłącznie pomoc konieczną do restrukturyzacji. Zgodnie z tą zasadą kwota pomocy w wysokości 13 293 077 EUR [25 999 000 DM] powinna podlegać zwrotowi.

Wyjaśnienie dotyczące domniemanej pożyczki w wysokości 400 mln DM przyznanej przez KWW spółce Kvaerner a.s.

- (122) Ostatecznie, mimo że Komisja nie wszczęła procedury w tej kwestii, KWW przedstawiła następujące wyjaśnienia w sprawie przepływu gotówki w wysokości około 400 mln DM, o którym doniosła prasa niemiecka w dniu 12 czerwca 1999 r. i który skłonił Komisję do złożenia wniosku o dostarczenie informacji (patrz: motyw 1).
- (123) Grupa Kvaerner wprowadziła system komasowania środków pieniężnych (*cash pooling*), zgodnie z którym wszystkie środki pieniężne napływające z różnych spółek są konsolidowane i za pomocą którego dokonuje się wszystkich płatności gotówkowych (zobowiązania i inne). Spółka KWW stała się częścią tego systemu komasowania gotówki w 1998 r. Wkłady KWW do systemu *cash pooling* przybrały formę pożyczek udzielanych przez KWW na rzecz spółki macierzystej, Kvaerner a.s.
- (124) W odniesieniu do kwestii przeprowadzenia koncentracji środków pieniężnych (*cash concentration*) za pośrednictwem Kvaerner a.s. zauważyć należy, że[...]
- (125) Skomasowane przez KWW środki pieniężne (*cash pooling*) osiągnęły najwyższy poziom 172,877 mln EUR w czerwcu 1999 r. (wyższa, nieprawidłowa kwota przedstawiona została w prasie), z czego [...] EUR posłużyło jako zabezpieczenia gwarancji. Zobowiązania KWW zostały spłacone przy wykorzystaniu z koncentracji środków pieniężnych (*cash concentration*) zaraz po tym fakcie, zmniejszając tym samym kwotę koncentracji gotówki o [...] EUR; pozostało około [...] EUR jako „wolne” środki.
- (126) Łączna kwota środków pieniężnych dostępna w czerwcu 1999 r. wynikała z dodatnich obrotów gotówkowych wygenerowanych w latach 1996–1998, płatności dokonywanych przez armatorów za dostawy w 1998 r. i w początkach 1999 r. oraz znaczących zaliczek na poczet bardzo dużych kontraktów na budowę okrętów (płatności takie od połowy 1998 r. do czerwca 1999 r. wyniosły [...] EUR). Na tymczasowy charakter szczytu gotówkowego w czerwcu 1999 r. oraz korelacja z zaliczkami wskazuje także fakt, że pod koniec 1999 r. łączna koncentracja gotówki wyniosła jedynie [...] EUR na korzyść KWW, w porównaniu z zaliczkami na poczet nowych zamówień, które w tamtym okresie wyniosły [...] EUR.
- (127) Elementy te pokazują, że przepływ gotówki, o którym doniosła prasa niemiecka w 1999 r., nie wygląda na rezultat nadwyżki środków pomocowych przyznanych w okresie restrukturyzacyjnym, który zakończył się w 1995 r.

VI. CZAS TRWANIA PROCEDURY

- (128) Jak podano w decyzji otwierającej dochodzenie Komisji, prasa niemiecka doniosła w dniu 12 czerwca 1999 r., że Kvaerner Warnow Werft przyznał pożyczkę w wysokości około 400 mln EUR swojej spółce macierzystej Kvaerner a.s. Pismem z dnia 16 czerwca 1999 r. Komisja zażądała od Niemiec szczegółowych informacji w sprawie pochodzenia przetransferowanych funduszy w celu zapewnienia, że fundusze te nie zawierają pozostałości pomocy restrukturyzacyjnej wypłaconej spółce w latach 1993–1995 ani żadnych innych elementów pomocy. Niemcy ostatecznie dostarczyli wszystkich koniecznych informacji pismem z dnia 16 września 1999 r. Dalsze informacje dotyczące procedury wstępnej ujęto w punktach I.1 i I.2 decyzji otwierającej.
- (129) Pismem z dnia 29 lutego 2000 r. Komisja powiadomiła Niemcy o swojej decyzji o wszczęciu procedury określonej w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, w odniesieniu do wyżej wspomnianej pomocy⁽⁹⁾. Jak orzekł Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w połączonych sprawach C-74/00 P i C-75/00 P⁽¹⁰⁾ „wobec braku jakichkolwiek przepisów w tym względzie, fundamentalny wymóg pewności prawnej nie pozwala Komisji powstrzymać się *ad infinitum* od wykorzystania swoich uprawnień”. Dla obecnej procedury nie jest to istotne, ponieważ rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽¹¹⁾ obejmuje przepis dotyczący czasu trwania procedury wyjaśniającej. Zgodnie z art. 7 ust. 6 i 7 „Komisja podejmuje zależnie od możliwości wysiłki w celu podjęcia decyzji w terminie 18 miesięcy od wszczęcia procedury. Po wygaśnięciu terminu określonego w ust. 6, i jeżeli zainteresowane Państwo Członkowskie wystąpi z wnioskiem, Komisja w terminie dwóch miesięcy podejmuje decyzję na podstawie dostępnych jej informacji”. Komisja stwierdza, że Niemcy nie wnosili o zastosowanie tego przepisu.

⁽⁹⁾ Patrz: przypis 3

⁽¹⁰⁾ Falck SpA i Acciaierie di Bolzano SpA przeciw Komisji, Zb.Orz. 2002, str. I-7869, ust. 140, odnoszący się do Sprawy 59/62 Geigy przeciw Komisji, Zb.Orz.1972, str. 787, ust. 21.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1.

(130) Dodatkowo, zarówno Niemcy, pismem z dnia 4 czerwca 2003 r., jak i spółka macierzysta beneficjenta, wsparte pismem norweskiego ministra przemysłu i handlu z dnia 5 stycznia 2004 r., poprosiły Komisję o zwłokę w wydaniu decyzji do czasu wydania przez Trybunał wyroku w sprawie C-181/02 P⁽¹²⁾. KWW nie może zatem twierdzić, że „fundamentalny wymóg pewności prawnej” został naruszony, uwzględniając fakt, że spółka sama również prowadziła negocjacje z Komisją, a nawet przedstawiła nowe, choć nieistotne dla sprawy dokumenty w maju 2004 r.

VII. WNIOSKI

(131) Komisja podkreśla, że nie tylko decyzje zatwierdzające pomoc dla Kvaerner Warnow Werft były specyficzne i niepowtarzalne, ale również towarzyszące im warunki ogólne wynikające ze zjednoczenia Niemiec. Przede wszystkim decyzje zostały podjęte na szczególnej podstawie prawnej – tzn. art. 10a dyrektywy 90/684/EWG – zatwierdzającej wyjątkowo duże kwoty pomocy; jednocześnie Rada wyznaczyła bardzo krótki termin wypłaty pomocy (do dnia 31 grudnia 1993 r.). Ponieważ przewidywane kwoty pomocy oparte zostały na ocenach szacunkowych, decyzje zatwierdzające podkreślały, że Komisja zapewni, iż stocznie w nowych landach otrzymają wyłącznie pomoc konieczną do ich restrukturyzacji. Ten szczególny przepis dotyczący kontroli *ex-post* zgodności kwot pomocy – która była nadzwyczajna i wyjątkowa – wykonywana za pośrednictwem sprawozdań *spillover*, które nie tylko zapewniły, że oprócz KWW żadne inne przedsiębiorstwa nie odniosły korzyści z pomocy, ale również dostarczyły konkretne sprawozdania na temat kwot pomocy otrzymanych przez Kvaerner oraz jej strat z niektórych kontraktów na budowę statków, na których pokrycie została zatwierdzona pomoc państwowa.

(132) Ponieważ decyzje zatwierdzające stanowiły wyraźnie, że wyłącznie pomoc na restrukturyzację będzie stanowiła pomoc zgodną z przepisami oraz że zostały ustanowione specjalne środki kontroli strat z kontraktów na budowę okrętów, beneficjent nie może twierdzić, że miał podstawy oczekiwać, że zatrzyma wszelkie nadwyżki pomocy. Komisja nigdy nie informowała, że niezależnie od tekstu decyzji, jej zobowiązań wobec Rady i specjalnych środków kontroli, pomoc na pokrycie strat może być uznana za ryczałt. Spółka KWW była świadoma, że dla tak wysokich kwot pomocy, które zostały oparte na danych szacunkowych i wyliczone w krótkim terminie, system ryczałtowy nie mógł być zgodny ze ścisłą kontrolą pomocy państwowej.

(133) Komisja stwierdza, że kwota 13 293 077 EUR [25 999 000 DM] pomocy operacyjnej przyznanej

przez Niemcy spółce KWW nie była zgodna z postanowieniami decyzji Komisji, o których powiadomiono Niemcy pismami z dnia 3 marca 1993 r. i z dnia 17 stycznia 1994 r., zgodnie z którymi stocznie na terenie nowych landów otrzymają wyłącznie pomoc konieczną na ich restrukturyzację. Ponieważ wyłącznie pomoc zgodna z decyzjami Komisji, podjętymi zgodnie z dyrektywą 90/684/EWG, może być uznana za zgodną z zasadami wspólnego rynku, zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. e) Traktatu WE, Komisja stwierdza, że kwota pomocy 13 293 077 EUR [25 999 000 DM] jest niezgodna z zasadami wspólnego rynku zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

(134) Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 w sprawie decyzji negatywnych w przypadkach pomocy bezprawnej, Komisja postanawia, że zainteresowane Państwo Członkowskie podejmie wszelkie konieczne kroki w celu odzyskania środków pomocowych od beneficjenta. Odzyskane sumy będą zawierały odsetki liczone od dnia, w którym pomoc została udzielona beneficjentowi do dnia jej odzyskania.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc Państwa w kwocie 13 293 077 EUR [25 999 000 DM] przyznana przez Niemcy na korzyść Kvaerner Warnow Werft jest niezgodna z zasadami wspólnego rynku.

Artykuł 2

1. Niemcy podejmują wszelkie konieczne kroki w celu odzyskania od beneficjenta środków pomocowych opisanych w artykule 1 i bezprawnie przyznanych beneficjentowi.

2. Zwrot środków następuje bezzwłocznie i w zgodzie z procedurami prawa krajowego, pod warunkiem że pozwalają one na natychmiastowe i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji.

3. Odzyskane sumy zawierają odsetki liczone od dnia, w którym pomoc została udzielona beneficjentowi do dnia jej zwrotu.

4. Odsetki zostaną obliczone na podstawie referencyjnej stopy procentowej wykorzystywanej do obliczania środków równoważnych pomocy regionalnej oraz obowiązującej w dniu, w którym pomoc została po raz pierwszy przekazana do dyspozycji beneficjenta.

⁽¹²⁾ Komisja przeciw Kvaerner Warnow Werft, 2004, dotychczas nieopublikowana w Zb.Orz.

5. Stopa procentowa określona w ustępie 4 zostanie zastosowana przy użyciu metody złożonej, obejmując cały okres określony w ustępie 3. Niemniej jednak, jeśli upłynęło pięć lub więcej lat od dnia, w którym pomoc została po raz pierwszy przyznana do dyspozycji beneficjenta do dnia jej odzyskania, stopa procentowa będzie obliczana co pięć lat, na podstawie stopy referencyjnej obowiązującej w dniu ponownego jej obliczania.

Artykuł 3

Niemcy informują Komisję, w okresie dwóch miesięcy od trzymania powiadomienia o niniejszej decyzji, o środkach już podjętych oraz planowanych w celu wykonania jej przepisów.

Jednocześnie przekazane zostają informacje wymagane w formularzu zawartym w Załączniku.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec.

Sporządzono w Brukseli, dnia 20 października 2004 r.

W imieniu Komisji

Mario MONTI

Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Informacje dotyczące wprowadzenia w życie decyzji Komisji 2005/374/WE

1. Obliczenie kwoty podlegającej zwrotowi

1.1. Należy podać następujące szczegóły dotyczące kwot pomocy państwa bezprawnie przyznanej beneficjentowi:

Data(-y) wypłaty (*)	Kwota pomocy (**)	Waluta	Nazwa beneficjenta

(*) Data(-y) przyznania (poszczególnych transz) pomocy beneficjentowi (o ile środek składa się z kilku transz, kwoty zwrotu powinny być ujęte w osobnych wierszach).

(**) Kwota pomocy przyznana beneficjentowi (ekwiwalent pomocy brutto).

U w a g i :

1.2. Należy podać sposób, w jaki zostaną obliczone odsetki należne od kwoty pomocy podlegającej zwrotowi.

2. Środki planowane i już podjęte w celu odzyskania pomocy

2.1. Należy opisać szczegółowo, jakie środki zostały już podjęte i jakie środki są planowane w celu doprowadzenia do natychmiastowego i skutecznego odzyskania pomocy. Należy również określić środki alternatywne dostępne w prawie krajowym w celu odzyskania środków. Tam, gdzie ma to zastosowanie, należy też wskazać podstawę prawną podjętych/planowanych środków.

2.2. Jaki jest ostateczny termin zwrotu pomocy?

3. Zwrot już dokonany

3.1. Należy podać następujące szczegóły dotyczące kwot pomocy odzyskanych od beneficjenta:

Data(-y) (*)	Spłacona kwota pomocy	Waluta	Nazwa beneficjenta

(*) Data(-y), w których nastąpiła spłata pomocy.

3.2. Należy załączyć informacje dokumentujące spłatę kwot pomocy określonych w tabeli w punkcie 3.1 powyżej.